

Motion till riksdagen 2005/06:T498

av Karin Pilsäter och Mia Franzén (fp)

Södertörn

Motionen delad mellan flera utskott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om Södertörnsleden och Citybanan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om beslutsformerna för införandet av trängselavgifter.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om universitetsansökan från Södertörns högskola.²
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om möjligheterna för företagare att teckna försäkring.³
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om fördelning av polisresurser till Södertörnspolisens.⁴
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om huvudstadsregionens försvar och räddningsverksamhet.⁵
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om färjan mellan Slagsta och Ekerö.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om en utbyggnad av Norviks hamn för att Nynäshamn skall kunna bli Stockholmsregionens port mot Östersjön, Baltikum, Polen och Gotland.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om dubbelspår på järnvägen mot Nynäshamn för ökad turtäthet, kortare restider, färre trafikstörningar och förbättrad trafikering av regionens yttre delar.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om en utbyggnad av väg 73 och väg 225 mellan Södertälje och Nynäshamn för ökad trafiksäkerhet, framkomlighet och minskad negativ miljöpåverkan.

Fel! Okänt namn på

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att bredda E 4/E 20 mellan Södertälje och Hallunda till sex körfält för att möjliggöra fortsatt bostadsexpansion och näringslivsutveckling i kommunerna i sydvästra länet.

¹ Yrkande 2 hänvisat till FiU

² Yrkande 3 hänvisat till UbU

³ Yrkande 4 hänvisat till LU

⁴ Yrkande 5 hänvisat till JuU

⁵ Yrkande 6 hänvisat till FöU

Motivering

Södertörn är en möjligheternas region. Det kuperade landskapet, det gröna naturnära mellan det blå vattnets Mälaren och Östersjön, bondgårdar, höghus, villor, tätort och glesbygd med starka internationella influenser. Här finns några världsledande storföretag som Astra Zeneca, Scania, Alfa Laval och Ericsson liksom många små företag med stora idéer. Här bor nästan en halv miljon människor strax utanför Sveriges enda världsstad, Stockholm, och Södertörn fortsätter växa.

Det finns enorma möjligheter på Södertörn. På Södertörn finns ett blomstrande näringsliv, många företag och arbetsplatser, mänsklig kompetens samt en kunskapsintensiv verksamhet med internationell styrka. Här finns kvalificerad utbildning, forskning och utveckling inom Södertörns högskola, Karolinska Institutet och Kungliga tekniska högskolan. Södertörn har också möjligheter att kraftigt öka bostadsbyggandet och samhällsservicen både för den egna befolkningstillväxten och för att ta emot fler Södertörnsbor. På Södertörn finns dessutom de finaste urskogarna söder om fjällregionen, ett rikt odlingslandskap med åkrar, ängar och skogsmarker, vackra landskap med många fina sjöar och vattendrag, mängder av kulturminnen från svunna tider samt en fantastisk skärgård med många fina skärgårdsidyller. Södertörn är kort sagt en region med nästan obegränsade möjligheter.

Södertörn – en attraktiv region

Södertörn är geografiskt, historiskt och kulturellt en utmärkt bas för ökad tillväxt. Vi liberaler vill att Södertörn ska bli en av Sveriges mest attraktiva regioner för näring, arbete, boende och fritid. Södertörn ska sjuda av företagssamhet och vara en region dit företag flyttar. Södertörnsregionens utveckling är av gemensamt intresse för många parter. En positiv utveckling på Södertörn förstärker Stockholmsregionens möjligheter att vara Sveriges motor. Därför är framtiden på Södertörn avgörande för hela Stockholmsregionens och därmed hela Sveriges tillväxtkraft. Det krävs nu ett antal krafttag på olika områden för att verkligen ta till vara Södertörns utvecklingsmöjligheter.

Tillväxt

Bra villkor för jobb och företagande är i hög utsträckning en bristvara i hela vårt land; trots detta finns många företag på Södertörn som väljer att expandera. De regionala förutsättningarna påverkas starkt av tillgång till utbildning, bostäder och kommunikationer. Man kan gott påstå att tillväxten sker många brister till trots. Detta signalerar att regionen inhyser ett antal mycket starka drivkrafter och faktiskt i sig goda förutsättningar inför framtiden med en ny tillväxtfrämjande regering. Storstockholm ses i nationellt perspektiv som en

Fel! Okänt namn på

enda enhet, men Storstockholm är stort, och den inomregionala balansen är väl så viktig att försöka uppnå.

Södertörn har under decennier på många områden blivit eftersatt. En hel del bra investeringar har genomförts från offentligt håll, såsom exempelvis uppbyggnaden av Södertörns högskola, inklusive verksamheten i Haninge och Södertälje. Även stora privata investeringar sker såsom Astra Zeneca i Södertälje. I sammanhanget bör nämnas den tillväxtmotor som skapats i och kring Huddinge sjukhus, inklusive delar av Karolinska Institutets verksamhet, med medicinsk teknologi, forskning och utbildning. En tredjedel av alla KI:s anställda är idag lokaliserade till Huddinge sjukhus.

I samband med att utvecklingsplanen för hela regionen togs fram inom landstinget konstaterades att på Södertörn fanns ett flertal s.k. tillväxtcentrum, vilka bör utvecklas. Det behövs ett antal förändringar och förbättringar av grundläggande förutsättningar för framtidens industriella miljö för att Södertörn i sin helhet ska kunna bli en än starkare tillväxtregion. Några av dessa är:

- *Sluta motverka svenskt ägande* – avveckling av dubbelbeskattning är en viktig åtgärd.
- *Bryt med den skolpolitik som nedvärderar gedigna yrkeskunskaper* – mindre teoritunga yrkesprogram på gymnasiet är en väg.
- *Satsa på en bra infrastruktur där det ger störst tillväxteffekter* – en rad vägprojekt är exempelvis viktigare ur tillväxtsynpunkt än byggandet av den så kallade Norrbotniabanan.
- *Satsa på forskning* – när staten, som nu, i praktiken drar ner på grundforskningen uppfattar forskningsintensiva företag signalen och placerar forskningsresurser i andra länder.
- *Sluta avveckla kärnkraften* – även om elmarknaden delvis är internationell inser nu fler och fler länder att det är viktigt att ha en pålitlig nationell energiproduktion.
- *Sluta höja skatterna på bilism* – det är provocerande när bilföretag kämpar för sin överlevnad att försämra hemmamarknaden på det sätt som nu sker genom flera olika skattehöjningar.
- *Främja återväxten genom ett bra småföretagsklimat.*

Utbildning

Utbildning och jobb är nyckeln till att bryta segregationen. Barn och ungdomar på Södertörn har minst lika höga ambitioner och livsmål som andra, men dessa blir inte i lika hög grad förverkligade. Genom en god grundutbildning får barn och ungdom en bättre grund att stå på. Södertörn är en tät och nära region. Genom Folkpartiets förslag om nationell skolpeng skulle eleverna ges rätten att fritt söka skola över kommungränserna.

Högre utbildning

Ett viktigt led i att ge invånarna på Södertörn bättre livschanser är en fortsatt utbyggnad av den högre utbildningen. Uppbyggnaden av Södertörns högskola har betytt enormt mycket, inte bara för de ökade möjligheterna för ungdomar på Södertörn att kunna få högskoleutbildning på hemmaplan. Den har alla förutsättningar att få en ökande betydelse för den regionala utvecklingen. Detta får inte bromsas av dogmatisk negativism mot Storstockholmsregionen.

Södertörns högskola har redan våren 2002 lämnat in en ansökan om att bli godkänd som universitet. Sedan en rad andra högskolor fått universitetsstatus har Thomas Östros meddelat att fler inte kommer att få denna. Södertörns universitetsansökan är således nedstoppad i en byrålåda på Utbildningsdepartementet. Denna måste i stället bedömas på sina akademiska meriter. För Södertörns fortsatta utveckling till attraktiv region för människor och företag skulle Södertörns universitet bli en viktig byggsten. För att inte fastna i denna långbänk sker nu ett arbete med utveckling av den högre utbildningen på Södertörn i andra former, tillsammans med KTH och KI.

Övergången till högre utbildning bland ungdomar på Södertörn är lägre än i regionen i övrigt, även om den förbättrats. Om vi ska komma tillrätta med den inomregionala obalansen krävs krafttag inom en rad områden utöver högskoleplatserna i sig. Folkpartiet har förslag till reformering av såväl studiemedel som bostadspolitik. Det är vidare viktigt att den samverkan mellan högskola och kommuner som finns för att främja övergång utvecklas.

Kommunikationer

Södertörn har i årtionden hamnat på undantag i prioriteringen av infrastrukturprojekt. Utöver den evighetslånga långbänken om flygplats finns ett antal mycket angelägna väg- och järnvägsprojekt som är viktiga nycklar för en positiv utveckling. Vi vill särskilt nämna några av dessa.

Äntligen har moderniseringen och upprustningen av väg 73 kommit igång. Den så länge hårt olycksdrabbade vägen har länge varit ett av Södertörns stora sorgebarn. Särskilt sträckan mellan Nynäshamn och Västerhaninge är underdimensionerad för den stora trafiken till bland annat Gotlandsfärjorna. Detta är inte bara ett problem för Gotlandstrafiken, vägen utgör en viktig del av gotlänningarnas kommunikation med fastlandet. Det är även viktigt för hela Södertörn.

När nu första spadtaget på utbyggnaden av denna del av väg 73 är taget återstår järnvägen. Mötesplatser och förlängda perronger är ett bra första steg, men dubbelspår måste byggas. Nynäshamn och östra Södertörn kommer med en fungerande trafiksituation att få en betydligt bättre situation som attraktiv del av en dynamisk region. Nynäshamns hamn kan få en betydligt större roll i transportapparaten både mot öst och mot norr, men det förutsätter att kommunikationerna fram och åter till hamnen fungerar och är säkra.

Fel! Okänt namn på

Ett kvarstående sorgebarn är järnvägens ”getingmidja”, vilken är ett hinder i all spårbunden trafik mellan norra och södra Sverige. Så också mellan Södertörn och Stockholm. Den dagliga arbetspendlingen försvåras påtagligt av det stundvisa infarktliknande tillståndet på Centralbron. Att Citybanan snarast färdigställs är viktigt för hela Sverige, men det är av särskild vikt för Södertörn.

Det kostsamma projektet med trängselavgifterna är inget mindre än en skandal. Det är enligt vår uppfattning oacceptabelt att trängselavgifter införs som en överenskommelse i regeringsförhandlingar, och sedan beslutas av den rödgröna majoriteten i riket tillsammans med samma rödgröna majoritet i Stockholms stadshus. Frågan berör i allra högsta grad de boende och verksamma i kranskommunerna. Stockholmsregionen är en i många stycken gemensam bostads- och arbetsmarknad. Från Södertörn till norrort kan man inte ta sig utan att passera Stockholm.

Alldeles oavsett lämpligheten i själva sakfrågan är det oacceptabelt att ett sådant beslut fattas utan att de som är mest berörda får möjlighet att påverka. För Södertörns del borde färdigställandet av ringleden runt Stockholm prioriteras och Södertörnsleden fullföljas. Även färjan mellan Slagsta och Ekerö borde ses som en avlastning för Essingeleden och därmed bekostas av Vägverket. Landets mest trafikerade motorväg E4/E20 mellan Södertälje och Hallunda i Botkyrka kommun söder om Stockholm är bland landets sämsta motorvägar i förhållande till antalet fordon – och därmed bland de mest olycksbelastade. Trafiksäkerhetshöjande åtgärder måste till, liksom på sikt en utbyggnad till sex filer. En framtida angelägenhet är dubbelspår på Svealandsbanan.

En viktig förutsättning för tillväxt och välfärd är att tillgängligheten i och till regionen förbättras. Möjligheten att nå arbete, andra regioner och länder, vänner, kultur och fritidsaktiviteter är viktig för en hög livskvalitet. En förstärkning av transportsystemet är därför mycket viktig. Genom en infrastruktur som motsvarar morgondagens behov skapas mer likvärdiga villkor för tillväxten i hela landet. Förbättrade kollektivtrafikförbindelser mellan alla delar av Södertörn och centrala Stockholm, flygplatserna och olika arbetsplatsområden är nödvändiga. Tvärförbindelserna på Södertörn måste förbättras liksom tillgänglighet till de regionala kärnorna Flemingsberg, Södertälje, Haninge och Kungens kurva samt till den framtida storhamnen i Nynäshamn. Det är viktigt att fjärr- och regiontåg faktiskt stannar vid stationerna Flemingsberg och Södertälje Syd.

Skapa nya arbetsplatsområden

På Södertörn kan flera nya och större arbetsplatsområden etableras. Det finns flera attraktiva etableringsmöjligheter längs E 4/E 20 mot Södertälje och Nykvarn. Ett trafikstråk som kommer att kunna få en kraftigt utökad betydelse för hela Stockholmsregionen är väg 73 mot Nynäshamn. Företags- och arbetsplatsetableringar här kan på sikt få motsvarande läges fördelar såsom

Fel! Okänt namn på

etableringarna på vägen mellan Stockholm och Arlanda. Nynäshamn bör utvecklas till både Stockholms uthamn och hela Stockholmsregionens port mot Östersjön, Baltikum, Polen och Gotland.

Boende

Det byggs för få nya bostäder i vår region. Den främsta orsaken till den bristande nybyggnationen i allmänhet och bristen på hyresrätter i synnerhet är den av regeringen förda bostadspolitiken. För att större bostadsområden ska kunna bli attraktiva och ej ekonomiska högriskprojekt krävs infrastruktur i form av tillfartsleder och väl fungerande allmänna kommunikationer. Det är orimligt att regeringen, via Vasallen, tvingar på Botkyrka kommun en omfattande ny stadsdel utan att ta ansvar för tillfart och infrastruktur. Genom att ha ett varierat bostadsutbud med blandat hyresrätter, bostadsrätter, radhus och villor skapas bättre förutsättningar för integration. Lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag försvårar ombildning av kommunalt ägda hyresrätter till bostadsrätter/äganderätt. Lagen motverkar en positiv utveckling, inte minst i våra miljonprogramsområden eftersom den försvårar ombildning till bostadsrätt.

Räddningstjänst

I samband med de omstruktureringar av försvarsorganisationen som nu förestår finns anledning att tro att Berga/Muskö kommer att påverkas. Det är viktigt att huvudstadsregionen och den känsliga skärgården tillförsäkras ett tillräckligt gott skydd för insatser vid miljökatastrof, olycka eller hot som kräver större räddningsinsatser.

Tryggheten

Många människor som bor på Södertörn upplever otrygghet i sin vardag. Säkerheten till och från arbete, skola och fritidssysselsättningar känns inte tillfredsställande, föräldrar känner det otryggt att låta sina barn och ungdomar växa upp för att bli självständiga i förortens många betongmiljöer. Under senare tid har otryggheten för unga tjejer ökat. Överfalls- och gängvåldtäkterna har ökat med främst unga tjejer som offer men också unga förövare. Polisens bristande resurser gör att det förebyggande arbetet får stryka på foten för det mer akuta omhändertagandet av grövre brottslighet, i den mån man har möjlighet att arbeta med det. Där den sociala segregationen är som störst är det som mest angeläget att det förebyggande arbetet kan genomföras. Folkpartiet föreslår ökade resurser till polisväsendet totalt, men det är också ange-

Fel! Okänt namn på

läget att polisresurserna fördelas så att polisen finns där den behövs som mest. Södertörnspoliserna måste därför få ökade resurser.

Tryggheten och företagandet

Idag har många småföretagare svårt att få teckna försäkringar, särskilt om deras verksamhet innebär en stor risk att utsättas för vandalisering, rån, stöld eller det faktum att småföretagaren redan, kanske vid ett flertal tillfällen, utsatts för dylika brott. Framst visar detta polisens bristande möjligheter att stävja brottsligheten. Det finns gott om exempel på att företagarna i olika förortscentrum helt enkelt inte godtas som försäkringstagare, andra får betala fullkomligt horribla premier. Det är inte rimligt att småföretagare själva ska bekosta sin trygghet via privata vaktbolag; de ska inte heller tvingas i konkurs för att deras verksamhet ständigt störs av brottslighet som aldrig reds ut. Det är dags att se till att polisen får resurser att på plats finnas till hands, stävja och utreda brott samt arbeta förebyggande med olika oroshärdar.

Riskbedömningen hos försäkringsbolagen innebär för den som bor eller har sitt företag i utsatta förortsområden på Södertörn ökade kostnader, beroende av statlig underlåtenhet. Folkpartiet föreslår en utredning och konsekvensanalys av det rådande försäkringssystemet. Det är inte rimligt att Södertörns invånare ska belastas av både otrygghet och höga premier för försäkringar för att resurserna för polisen är så utarmade.

Stockholm den 4 oktober 2005

Karin Pilsäter (fp)

Mia Franzén (fp)